

ACC. N:R. 1317

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *Bohuslän*

Upptecknat av:

Härad:

Adress:

Socken:

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år i

Uppteckningen rör

Sägner om Gullmarer

1.

Gullmaren
Bohuslän

1317.

1317

1.

G u l l m a r n .

Under alla tider har Gullmarsfjorden varit omtyckt av de sjöfarande på grund av sin bredd, sitt djup och sin fattigdom på farliga blindsår och rev. Den kallades också fordomtima Godmaren. "Maren" är ett latinskt ord och betyder hav. Men med tiden förändrades namnet enligt följande gamla sägen:

I närheten av den berviktade fjorden levde en gång en rik änkefru på sitt stora gods. Rummen i gården voro prydda med guld- och silversaker och dyrbara gobeliner och mattor från främmande länder. Men godsfrun var snål och elak och befolkningen i bygden avskydde henne. Hon älskade att skryta över sina ägodelar för de fattiga bönderna och då någon tiggare bad henne om ett stycka bröd, skrattade hon honom rakt i ansiktet och bad honom arbeta och förtjäna pengar själv.

En vacker sommardag gick en gammal vandrare förbi. Han var trött och hungrig och som folket i herrgården såg välbergat ut, knackade han sakta på dörren. Denna öppnades och gubben släpptes in i köket. Men pigorna vågade icke sätta fram någon mat till mannen innan de frågat sin stränga häskarinna och skyndade efter denna. Godsfrun kom också mycket riktigt ned i köket, men hon bjöd icke tiggaren äta, utan började som vanligt skryta över sina omätliga ~~räka~~ rikedomar och sitt överflöd på mat och dryck. Gubben betraktade henne noga och så svarade han:

"Nådig fru, större under har i sanning hänt än att ni icke skulle kunna bli va fattig. Vem vet, en dag kanske ni står utan alla era ägodelar."

Men godsfrun skrattade och bad honom stiga med upp i stora salen. Tiggaren följde henne utan ett ord. Han blickade lugnt omkring sig utan att bli va bländad av prakten och då godsfrun såg detta, drog hon vredgad guldringen av sitt finger, öppnade fönstret och kastade ringen långt ut i fjorden, som spegelklar och glittrande i solskenet utbredd sig nedanför herrgården:

"Lika omöjligt, som det är för mig att återfå denna guldring," sade hon, "lika omöjligt är det för mig att någonsin kunna bli va fattig."

Gubben log gåtfullt och avlägsnade sig.

Samma kväll anlände en fiskare till godset och ville sälja fisk. Godsfrun köpte några stycken fiskar av honom och satte sedan en av pigorna till att rensa dem. Men flickan hade icke hållit på länge förr än hon gav till ett utrop, kniven hade stött mot ett hårt föremål i fisken och hon petade nu upp detta ur de blodiga inälvorna. Föremålet visade sig vara en guldring, hennes matmoders dyrbara ring. Förvånad höll hon upp ringen och då godsfrun fick se denna bleknade hon och slog ned ögonen. Och från den dagen blev hon god mot alla fattiga, delade med sig åt bönderna i trakten och hennes namn nämndes med glädje och välsignelse i fiskarstugorna och torpen under godset. Men hon var alltför god, hennes inkomster ville icke räcka till, hon sålde sina gods och dog själv som en tiggare, som bad om bröd vid vägkanten.

Härav kommer nu namnet Guldmarén, guldhavet, eller Gullmaren, vilket sedermera blivit Gullmarén.

Härav skulle nu namnet G. komma.

Ty end. senaste undersökning är det
firaktigt om lat. mar. ligger bakom.

(15)